

2009 voorspelt het IMF een krimp van het mondiale product met 1,3 procent, de beroerdste uitkomst sinds zestig jaar.

De volgende honderd dagen zullen voor Obama een stuk lastiger worden. Er zal ongetwijfeld een grimmige strijd in het Congres gaan plaatsvinden over het budget. Een opgewekte president die de goede sfeer probeert te bewaren zal niet voldoende zijn. Er zullen aantoonbare successen moeten worden geboekt in de veranderingsagenda. Politiek gezien kan Obama munt slaan uit de crisis. Hij heeft weliswaar een loodzware last meegekregen van de vorige regering maar de financiële crisis creëert tegelijkertijd een uitgelezen gelegenheid om rigoureuze veranderingen door te voeren. Het politieke dier in Obama moet zich bewust zijn van de waarheid achter de slogan "never waste a good crisis".

Waar mogen we op rekenen? De minder arrogante opstelling van Obama in vergelijking met zijn voorganger op het gebied van internationale samenwerking kan de weg effenen voor het aanpakken van een reeks prangende problemen waarvan de oplossing een mondiaal draagvlak vereist. Onder Obama kunnen de Verenigde Staten weer een inhoudelijk volwaardige relatie met de Verenigde Naties aangaan. De eerste gesprekken tussen Obama en secretaris-generaal Ban Ki-moon wijzen al in die richting. Er zit ook beweging in het Amerikaanse standpunt ten aanzien van de CO₂-uitstoot als oorzaak van klimaatverandering. Obama is uit op een nieuw klimaatverdrag, ter vervanging van dat van Kyoto, dat ook de volle steun van de Verenigde Staten kan krijgen.

Dat lijkt te midden van de zwaarste financiële crisis sinds de dertiger jaren misschien minder opportuun maar deze verandering kan belangrijke consequenties hebben voor het thema van alternatieve energie. Alles bijeen genomen lijkt het erop dat een bedrag van 80 miljard dollar geïnvesteerd zal worden in duurzame energie. Had Roosevelt zijn New Deal, Obama kan de geschiedenis ingaan met een *Renewable Deal*, een periode waarin de beslissende overstap wordt gemaakt van fossiele naar immer hernieuwbare bronnen van energie. Als de financiële crisis deze structuurwijziging mogelijk maakt, mag het nageslacht zich gelukkig prijzen dat die crisis zich op het juiste moment manifesteerde.

De financiële crisis van dit moment is nog maar een van de uitdagingen waar de mensheid de komende decennia mee heeft te worstelen en zelfs niet de grootste.

Naast de klimaatcrisis en de uitputting van energie en grondstoffen is er ook nog de onverstoortbaar doortikkende demografische tijdbom de vergrijzing, waarvan de financiële consequenties voor de wereld-economie vele malen ernstiger zijn dan de nu becijferde schade van de kredietcrisis. Al die problemen, waarvoor de ogen lang zijn gesloten, komen nu plotseling samen en de oplossing van de financiële crisis is een geschikte vingeroefening voor internationale samenwerking om die veel grotere problemen te lijf te gaan.

SPILFUNCTIE VOOR IMF

Daarbij kan het recent genomen besluit helpen om de kapitaalbasis van het IMF te verdrievoudigen van 250 tot 750 miljard. Verder heeft het IMF ook het groene licht gekregen om voor 250 miljard aan speciale trekkingsrechten (SDRs) te creëren en op de jongste gecombineerde jaarvergadering van IMF en Wereldbank in Washington zijn mogelijkheden verruimd om kapitaal bijeen te brengen via het nog niet eerder door het IMF toegepaste instrument van een obligatielening. Al met al lijkt het IMF straks over ruim een biljoen dollar te kunnen beschikken.

Tot voor kort was het IMF het mikpunt van groeiende kritiek. Geen land leek zich nog ooit te willen onderwerpen aan de draconische maatregelen die het fonds als voorwaarden voor financiële steun pleegt op te leggen. De rol van het IMF leek uitgespeeld en er lagen plannen om een deel van de staf naar huis te sturen. Maar in Londen werd

op 2 april anders beslist. Het IMF krijgt met verdrievoudigde omvang een spilfunctie in de bestrijding van de internationale financiële crisis.

Of het die spilfunctie kan vervullen is nog helemaal de vraag maar het IMF kan in ieder geval een belangrijke rol spelen door het vacuüm te vullen dat private investeerders, die momenteel hun kapitaal massaal repatriëren, in opkomende landen achterlaten. Daarmee wordt voorkomen dat een reeks opkomende economieën in de financiële crisis wordt meegezogen. Deze landen zijn al onmiskenbaar geraakt en hun groeivoorzichten zijn gedempt. Het IMF voorziet voor 2009 en 2010 dat de gemiddelde groei in deze landen zal terugvallen tot nog slechts 2 procent, maar niettemin bieden ze enig tegenwicht tegen de krimp in de ontwikkelde landen.

Critici hebben de versterking van het IMF beoordeeld als het enige waartoe de staats- hoofden en regeringsleiders in Londen overeenstemming konden bereiken en daarbij werd nog in het midden gelaten welke landen voor de financiering van het fonds zullen opdraaien. Dat lijkt wat al te cynisch. Toch is de positie van de critici over de voortvarendheid waarmee de economische effecten van de financiële crisis worden bestreden wel voor te stellen. Dat biljoen dollar waarmee het IMF straks mogelijk zal zijn uitgerust, is nog maar een druppel op de gloeiende plaat en bij lange na niet voldoende om het IMF de sleutelrol bij de crisisbestrijding te geven waar diens topman Dominique Strauss-Kahn nu hoog over opgeeft.